

NOTA DE PREMSA

La Cambra de Comerç presenta l'Informe econòmic del 2019

L'expansió de l'economia andorrana va continuar el 2019, però amb alguns símptomes d'esgotament

La pandèmia atura el cicle alcista de l'economia andorrana, que l'any 2020 experimentarà un important descens del PIB, afectada per l'impacte de la Covid-19 a les economies veïnes

La sortida de la crisi s'espera que es comenci a materialitzar el 2021. Des d'una perspectiva sectorial, el turisme i el comerç són els sectors més pessimistes respecte a les perspectives de recuperació

La Cambra demana elaborar un full de ruta Horitzó 2020-2030, amb una visió estratègica a llarg termini per impulsar la transformació del model econòmic i social, i assenyalava com a reptes de futur la millora del marc estructural del país, la reorientació del sector turístic i comercial i el manteniment d'una fiscalitat competitiva

Andorra la Vella, 22 de setembre 2020. Miquel Armengol, el president de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis (CCIS), ha presentat avui l'informe econòmic del 2019 en un acte que ha comptat amb la presència de Xavier Espot, cap de Govern d'Andorra. L'informe, que publica enguany la seva 25a edició, ofereix una informació detallada i rigorosa de la realitat econòmica, adreçada a l'Administració pública, als empresaris i a la societat en general i serveix de **baròmetre de l'economia andorrana**.

Aquest esdeveniment ha servit per presentar la diagnosi de la Cambra respecte als reptes de futur, entre els quals es troben la millora del marc estructural del país, el relleu de les inversions públiques, la reorientació del sector turístic i comercial, el foment de l'ocupació i el talent i el manteniment d'una fiscalitat competitiva.

NOTA DE PREMSA

RESULTATS DE L'INFORME ECONÒMIC DEL 2019

L'any 2019 l'economia mundial va experimentar un alentiment sincronitzat, amb una desacceleració global que es va veure reflectida en les principals economies mundials. Així, es va produir una desacceleració del creixement tant als Estats Units com a la zona euro, si bé l'economia nord-americana va seguir creixent més que l'europea per segon any consecutiu.

L'economia andorrana, en canvi, va aconseguir desmarcar-se d'aquesta tendència a la moderació. El Principat va registrar un augment del PIB en termes reals de l'1,8%, dues dècimes més que l'exercici anterior. Així doncs, el creixement andorrà va ser inferior però proper al d'Espanya (2,0%) i va superar el de França (1,5%) i el del conjunt de la UE (1,5%). En aquest context, Andorra va encadenar sis anys consecutius de creixement positiu, amb una activitat que va anar de menys a més al llarg de l'any 2019.

Així i tot, és convenient destacar els símptomes d'esgotament que va mostrar l'economia andorrana durant el transcurs del 2019, reflectits en l'evolució d'alguns indicadors clau, com ara el nombre d'assalariats, les importacions i la inversió real de l'Administració, que van créixer menys que el 2018. A més, també van registrar caigudes el consum d'energia, les matriculacions de turismes i les importacions de materials de construcció, un fet que alertava de pèrdua de dinamisme de l'economia.

Paral·lelament, hi ha alguns indicadors vinculats a l'activitat turística que van reflectir una pèrdua d'impuls respecte a 2018. D'aquesta manera, es va reduir el nombre de pernoctacions totals i es va moderar el ritme de creació d'ocupació assalariada a l'hoteleria. En el mateix sentit, el 2019 el nombre total de visitants va registrar un descens anual de l'1,1%, després de cinc anys d'augment.

L'anàlisi sectorial mostra que, igual que el 2018, els serveis i la construcció van ser els pilars del creixement econòmic andorrà de 2019.

Novament la construcció va ser el sector més dinàmic, el que va registrar la taxa de creixement més elevada, tot i que va perdre empenya respecte a 2018, la qual cosa també és lògica a mesura que l'activitat assoleix uns nivells més normalitzats. Alguns

NOTA DE PREMSA

indicadors d'activitat confirmen aquest dinamisme, com ara els increments dels metres quadrats visats, de la inversió pública i de la creació d'ocupació del sector.

Quant a la indústria i la manufactura, l'evolució de 2019 va ser més favorable que la de 2018. La millora de l'activitat es va traduir en un increment del nombre d'assalariats i d'establiments del sector i també en un augment notable dels salaris mitjans.

El sector serveis, nucli fonamental de l'economia andorrana pel gran pes que té en el teixit empresarial, va continuar sent el motor de l'economia, en un context de millora gradual de les activitats immobiliàries i de serveis empresarials.

Per la seva part, el comerç va experimentar lleus signes de millora, si bé els registres d'activitat encara es van mantenir molt discrets, a causa, sobretot, del procés de transformació del model de consum i de la disminució constant d'atractiu comercial que s'ofereix al visitant.

D'altra banda, el sector bancari va aconseguir uns resultats favorables, amb increments de la inversió creditícia bruta a clients i dels dipòsits, que trenquen amb la tendència descendent dels darrers exercicis. També van millorar altres indicadors rellevants, com el volum dels recursos gestionats, la rendibilitat i la ràtio de solvència. Aquest fet va permetre augmentar els beneficis per primer cop en sis anys, tot i la conjuntura econòmica de tipus d'interès baixos, l'adaptació contínua a la normativa bancària internacional i les fortes inversions tecnològiques realitzades els darrers anys.

Actualitat econòmica i perspectives totalment condicionades per l'evolució de la Covid-19

Pel que fa a l'actualitat econòmica, les dades confirmen que l'economia mundial ha entrat en una recessió sense precedents, amb una caiguda de l'activitat durant els dos primers trimestres de 2020 que ha assolit xifres mai vistes. Així, en el conjunt de l'any el descens serà molt significatiu. El cert és que en una gran part de les economies desenvolupades no es preveu recuperar el valor del PIB que hi havia abans de la crisi de la Covid-19 fins a finals de 2021 o 2022. De fet, l'FMI creu que serà la pitjor recessió global des de la Gran Depressió dels anys trenta del segle passat.

NOTA DE PREMSA

La durada de la crisi dependrà, d'una banda, de la capacitat dels països per mantenir controlats els rebrots, i d'altra banda, del temps necessari per obtenir una vacuna eficaç contra el virus de la Covid-19. El paper dels estats i la coordinació per adoptar mesures de suport a l'economia serà fonamental per mitigar els efectes perjudicials d'aquesta crisi, com la destrucció de teixit empresarial i de llocs de treball.

En aquest context, l'evolució de l'economia andorrana continuarà completament marcada per l'impacte de la pandèmia en l'economia mundial i, sobretot, per la capacitat de recuperació que mostrin Espanya i França, països que es troben entre els que tenen les previsions més negatives per a aquest any.

Es preveu que durant els propers mesos l'economia andorrana continuï patint el fort impacte negatiu d'aquesta pandèmia. La caiguda del PIB interanual en termes reals va ser d'un 3,5% només durant el primer trimestre de l'any. En aquesta línia, cal recordar que segons l'enquesta sobre l'impacte econòmic de la Covid-19, publicada per la Cambra i el CRES, les empreses andorranes han patit una disminució mitjana de la facturació del 33% durant el primer semestre de 2020.

Andorra, que té una forta dependència econòmica del turisme, veurà limitada les possibilitats de recuperar els nivells d'activitat pre-Covid, ja que és el sector que continuarà sent més perjudicat per la pandèmia. No obstant això, cal destacar que l'afectació és molt més important en el cas del turisme de llarga distància que en el de proximitat, un fet que juga a favor d'Andorra, ja que és una destinació de proximitat per als mercats de turistes espanyols i francesos, molt orientat a activitats a l'aire lliure i poc massificat.

En suma, tot fa pensar que l'economia andorrana experimentarà un important descens del PIB el 2020, d'una magnitud que podria ser de dos dígits. La sortida de la crisi s'espera que es comenci a materialitzar el 2021, però amb increments del PIB que només revertiran en part les caigudes d'enguany.

VALORACIÓ DE LA CAMBRA I CINC REPTES DE FUTUR

Un cop fet el diagnòstic del context econòmic actual, amb una crisi de dimensió global, la Cambra vol posar de manifest que Andorra ha aconseguit gestionar les primeres fases de la crisi amb pragmatisme i eficàcia des del punt de vista sanitari, social i econòmic.

NOTA DE PREMSA

Això ha estat possible gràcies a la intervenció del Govern i els altres poders públics, que han adoptat mesures enèrgiques i ràpides per evitar la destrucció massiva de teixit econòmic i llocs de treball.

Així i tot, la Cambra opina que aquestes mesures s'hauran d'ampliar i s'hauran de flexibilitzar mentre els sectors continuïn exposats a pèrdues comercials significatives i existeixi risc real de tancament d'empreses. És moment de preocupar-se per la supervivència i competitivitat de les empreses del país i la generació d'activitat econòmica. Des de la Cambra, s'està treballant en programes de suport i assessorament a l'empresariat i, en paral·lel, des de les Comissions s'està accelerant el desenvolupament de diverses qüestions estratègiques.

Amb l'objectiu de crear palanques d'acció i encaminar el país cap a un creixement qualitatiu i durable, s'han establert cinc reptes prioritaris. D'aquesta manera, la Cambra valora que per assolir una economia més atractiva, competitiva, sostenible i resilient, és necessari:

1. Millorar el marc estructural del país

Com es va publicar recentment en l'enquesta elaborada conjuntament amb el CRES sobre l'impacte de la Covid-19, 7 de cada 10 empreses andorranes consideren que aquest és el principal repte de futur pels propers anys. Per tant, es fa imprescindible una revisió de la Llei d'inversió estrangera, que simplifiqui la documentació requerida i permeti guanyar agilitat.

També cal reactivar el projecte Marca Andorra, essencial per promocionar les qualitats i els factors de competitivitat del Principat a l'exterior i per reforçar la confiança de potencials inversors. És necessària una estratègia publicoprivada, del Govern i els agents econòmics, per fer una recerca activa d'inversió estrangera en sectors amb un potencial de creixement elevat. Per aquest motiu, es defensa el reforç de la tasca d'Actua a l'exterior com a agència de desenvolupament i promoció econòmica.

D'altra banda, el Govern i la Cambra estan valorant les diverses opcions de zona franca, un pol estratègic pel desenvolupament de noves activitats i de diversificació econòmica; s'espera que, abans de final d'any, el model ja estigui definit. En opinió de la Cambra, la digitalització dels serveis públics i la simplificació administrativa són dos projectes

NOTA DE PREMSA

cabdals i inajornables per millorar el marc general per atreure nous projectes i inversions.

La millora de d'estat actual de l'Administració de justícia i la derivació d'assumpes al Tribunal d'Arbitratge i altres mitjans alternatius de resolució de conflictes, també són una prioritat de la institució per donar resposta a les demandes de l'empresariat.

2. Concretar un pla de relançament de les inversions públiques

El relançament a curt termini de l'economia nacional demana mantenir les inversions previstes pel 2020 i establir un paquet d'inversions addicionals per preparar Andorra davant dels nombrosos desafiaments del futur, alguns agreujats per la pandèmia. Els plans d'inversió pública haurien d'anar destinats als objectius següents:

- La recerca activa d'inversió estrangera
- L'establiment de programes d'ajudes a la digitalització amb el suport d'Actua i de la Cambra
- L'impuls de polítiques de sostenibilitat i economia circular
- El foment de les *start-ups*
- L'atorgament d'ajudes al sector comercial, com ara el Certificat de Comerç Excel·lent
- La revisió del Pla d'infraestructures de comunicació, perquè inclogui vies alternatives a la xarxa viària i promogui inversions en favor del desenclavament del país. La Cambra demana al Govern que recolzi i impulsi al màxim els estudis de noves vies de comunicació alternatives en què l'entitat està treballant; tant els estudis relatius a possibles connexions

ferroviàries amb Espanya i França, que ens connectarien amb la xarxa europea; com també els relatius a la implantació de l'aeroport internacional dins el territori nacional, que ens obriria la porta directa al món.

- En opinió de la Cambra, el perjudici que el turisme d'hivern que es desplaça amb avió depengui de la situació sanitària dels països veïns, en bona part, quedaria resolt si comptéssim amb una connexió directa a destinació d'origen. Els estudis tècnics de la ubicació de l'aeroport internacional han estat elaborats i finançats per la Cambra i, recentment, s'han cedit al Govern

NOTA DE PREMSA

per a la certificació internacional. Des de la Cambra s'espera que el Govern efectui les gestions pertinents per la seva certificació en un termini breu de temps.

3. Reorientar el sector turístic i comercial

En relació amb el sector turístic, cal un reposicionament de l'oferta i oferir un valor afegit més elevat per satisfer una demanda de més qualitat. Així, cal apostar per un turista de més despesa i per la creació de vivències turístiques locals basades en l'experiència. Es creu necessari promoure més la conscienciació ambiental i energètica del sector i fomentar la formació del capital humà.

A través d'aquesta estratègia es podrà enfortir el sector, incrementar les estades i la despesa mitjana dels turistes. En aquest sentit, per millorar el país com a destinació turística, cal promoure la creació de noves atraccions singulars des del sector públic i privat.

Per la seva banda, al sector del comerç li està costant més que als altres adaptar-se a les innovacions tecnològiques i als nous hàbits de consum, que l'empenyen cap a un nou model, en què s'imposa la gestió integral dels canals de venda. Aquesta crisi ha aprofundit les mancances del sector i ha posat de manifest la necessitat de reinventar-se. Per aquest motiu, des de la Cambra s'ajuda al teixit comercial en els següents àmbits:

- Promovent l'atorgament del Certificat de comerç excel·lent
- Fomentant la digitalització i l'agilització dels tràmits duaners. En aquest sentit, recentment s'han presentat a Govern les conclusions d'un estudi per impulsar l'*e-commerce*. Aquest estudi, i la realitat que ha fet palesa la crisi de

la Covid-19, posen de manifest la necessitat inajornable de desenvolupar una plataforma nacional de comerç electrònic (*un marketplace*), que ajudi a la petita empresa a vendre els seus productes en línia.

A més, la Cambra creu que pels sectors de l'hoteleria, la restauració i altres activitats vinculades amb el turisme i l'oci, caldrà fer una reflexió sobre l'extensió d'ajudes governamentals durant el 2021 en cas que l'evolució de la pandèmia no sigui favorable.

NOTA DE PREMSA

4. Mantenir l'ocupació i promoure el talent

Atès que la retenció del talent és un factor clau en l'avaluació de la competitivitat d'un país, preservar l'ocupació i el talent en el si de les empreses és una prioritat. Des de fa anys, les empreses andorranes afronten una manca de personal qualificat i l'escassetat de talent. Per aquest motiu, és necessari invertir en capital humà, formar-lo i requalificar-lo perquè s'adapti als nous llocs de treball.

Amb l'objectiu de fomentar el dinamisme de les empreses, també cal facilitar els procediments administratius de creació d'empresa i d'immigració per propiciar l'arribada de talent internacional.

Així mateix, per donar resposta a una demanda reiterada dels empresaris i dels joves del país, la Cambra i ActuaTech estan treballant en la creació d'una borsa de treball per a estudiants.

Des de fa vint-i-cinc anys, la Cambra desenvolupa una important tasca de formació a través de programes destinats a millorar les competències professionals. L'any 2019, es van impartir 94 cursos i es van formar gairebé 1.200 persones. En aquesta línia, s'entén que la Cambra hauria de formar part del Consell Econòmic i Social, que té una funció consultiva d'assessorament al Govern en l'àmbit socioeconòmic, laboral i ocupacional.

5. Manteniment d'una fiscalitat competitiva

Amb l'objectiu d'atraure activitat, talent i noves empreses, és essencial que Andorra segueixi sent competitiva en l'àmbit fiscal. La Cambra recorda la necessitat de mantenir un nivell de pressió fiscal competitiu que no superi el 25%. També demana una revisió

de les deduccions en l'impost de societats i en l'IRPF, per fomentar la formació, la innovació i la transformació digital. A més, és necessari elaborar una llei de mecenatge que incentivi les activitats de patrocini i les accions de solidaritat.

D'altra banda, cal introduir incentius fiscals pels projectes estratègics que aportin valor afegit i per aquells que afavoreixin l'economia circular i sostenible. Per últim, es remarca la necessitat de promoure un canvi en la tipificació del delictes fiscal, introduït a finals del

NOTA DE PREMSA

2017, diferenciant dues vessants: l'incompliment per error o desconeixement i el de frau intencionat.

Altres consideracions

Per acabar, es posa de manifest el compromís de la institució per col·laborar amb el Govern. La Cambra vol ser agent actiu en totes aquelles accions que puguin ajudar les empreses a superar la crisi, donar-los les eines per canviar el seu model de negoci i acompanyar-les per sortir de les dificultats amb més resiliència.

En el transcurs d'aquesta pandèmia, la Cambra ha jugat un rol actiu en l'àmbit econòmic i social. Així es demostra, per exemple, en les 62 propostes entregades al Govern el 19 de juny per ser incloses al full de ruta d'Horitzó 23, que ha de ser el mecanisme perquè el Govern, la Cambra i altres agents econòmics facin efectiva la col·laboració publicoprivada.

Finalment, es vol destacar el paper preponderant de la Cambra en la reactivació econòmica i la convicció que el Govern la reconeixerà com l'aliat principal pel desenvolupament de mesures i propostes adreçades a empreses.

A més de la implementació del nou Pla d'acció Horitzó 23, **la Cambra demana elaborar un full de ruta Horitzó 2020-2030, amb una visió estratègica per impulsar la transformació del model econòmic i social** i per garantir un futur pròsper a les noves generacions.

Per a més informació:

CAMBRA DE COMERÇ, INDÚSTRIA I SERVEIS D'ANDORRA

Tel. 00376-809292 / 00376-809294

<https://www.ccis.ad/>